

Audiència. Benet XVI presenta sant Màxim, bisbe de Torí

Benet XVI, seguint l'itinerari pels grans Pares de l'Església, presentà en la darrera audiència dels dimecres la figura de Màxim, bisbe de Torí, de qui dona aquest missatge: viure la vida cristiana significa també assumir els compromisos civils.

05/11/2007

Estimats germans i germanes,

A finals del segle IV i inicis del V, un altre Pare de l'Església, després de sant Ambròs, va contribuir decididament a la difusió i a la consolidació del cristianisme a l'Itàlia del nord: es tracta de sant Màxim, bisbe de Torí l'any 398, un any després de la mort d'Ambròs. Queden poques notícies d'ell; ara bé, ens ha arribat una col·lecció d'uns noranta «Sermons». En ells hom pot constatar la unió profunda i vital del bisbe amb la ciutat, que testifica un punt evident de contacte entre el ministeri episcopal d'Ambròs i el de Màxim.

En aquell temps, tensions greus torbaven la convivència civil. Màxim, en aquest context, va unir el poble cristià entorn de la seva persona de pastor i mestre. La ciutat estava amenaçada per grups escampats de bàrbars que, en penetrar per la banda oriental, avançaven fins als Alps occidentals. Per aquest motiu,

Torí estava constantment envoltada de guarnicions militars, i es va convertir, en els moments crítics, en refugi per a les poblacions que fugien del camp i dels centres urbans sense protecció.

Les intervencions de Màxim davant aquesta situació testimonien el compromís de reaccionar davant la degradació civil i davant la disgregació. Encara que és difícil determinar la composició social dels destinataris dels «Sermons», sembla que la predicació de Màxim, per a superar el risc de ser genèrica, es dirigia específicament a un nucli seleccionat de la comunitat cristiana de Torí, constituït per propietaris rics de terres, que tenien les finques al camp torinès i la casa a ciutat. Va ser una decisió pastoral lúcida del bisbe, qui va concebre aquesta predicació com el camí més eficaç per a mantenir i reforçar els llaços amb el poble.

Per a il·lustrar el ministeri de Màxim a la ciutat des d'aquesta perspectiva, voldria presentar com exemple els «Sermons» 17 i 18, dedicats a un tema sempre actual, el de la riquesa i la pobresa en les comunitats cristianes. També en aquest sentit hi havia tensions fortes a la ciutat. S'acumulaven i ocultaven riqueses. «Hom no pensa en les necessitats de l'altre», constatava amargament el bisbe en el «Sermó» 17.

«De fet, molts cristians no només no distribueixen el que tenen, sinó que roben als altres. No només no dipositen als peus dels apòstols el que han recollit, sinó que a més aparten dels peus dels sacerdots els germans que cerquen ajuda». I conclou: «A la nostra ciutat hi ha molts hostes i pelegrins. Feu allò que heu promès» adherint-vos a la fe, «perquè no es digui també a vosaltres allò que es va dir a

Ananies: “No heu mentit als homes, sinó a Déu”» («Sermó» 17, 2-3).

En el «Sermó» següent, el número 18, Màxim critica les formes comunes de depredació de les desgràcies dels altres. «Digues-me, cristià», exhorta el bisbe als fidels, «digues-me, per què has agafat la presa abandonada pels predadors? Per què has ficat a casa teva un “guany” depredat i contaminat?». «Tal vegada», afegeix, «potser dius que l’has comprat i per això creus que així evites l’acusació d’avarícia. Però d’aquesta manera no hi ha relació entre el que es compra i el que es ven. Comprar és una cosa bona, però en temps de pau, quan es ven amb llibertat, i no quan es ven el que ha estat robat en un saqueig... Comporta’t, per tant, com a cristià i com a ciutadà que compra per a retornar» («Sermó» 18, 3).

Sense mostrar-ho gaire, Màxim va predicar una relació profunda entre

els deures del cristià i els del ciutadà. Per a ell, viure la vida cristiana significa també assumir els compromisos civils. Per contra, el cristià que «tot i que pot viure amb el seu treball, atrapa la presa de l'altre amb el furor de les feres» o «aguaita el veí, tractant cada dia d'esgarrapar part de les seus límits, d'ensenyorir-se dels seus productes», no li sembla ni tan sols similar a la guineu que degolla les gallines, sinó al llop que es llança contra els porcs («Sermó» 41,4).

En referència a la actitud prudent de defensa assumida per Ambròs per a justificar la famosa iniciativa de rescatar els presoners de guerra, es poden veure amb claredat els canvis històrics que van tenir lloc en la relació entre el bisbe i les institucions ciutadanes. Comptant ja amb el suport d'una legislació que demanava als cristians redimir els presoners, Màxim, davant la caiguda

de les autoritats civils de l'imperi Romà, se sentia plenament autoritzat per a exercir en aquest sentit un autèntic poder de control sobre la ciutat.

Aquest poder es faria després cada vegada més ampli i eficaç, fins a arribar a suplir l'absència de magistrats i de les institucions civils. En aquest context, Màxim no només es dedica a encoratjar en els fidels l'amor tradicional cap a la pàtria ciutadana, sinó que proclama també el precís deure d'afrontar les despeses fiscals, per més pesades i desagradables que semblin («Sermó» 26, 2).

En definitiva, el to i l'essència dels «Sermons» impliquen una consciència més gran de la responsabilitat política del bisbe en les específiques circumstàncies històriques. És la «talaia» de la ciutat. Per ventura no són aquestes talaies,

es pregunta Màxim en el «Sermó» 92, «els beatíssims bisbes que, col·locats per dir-ho així en una roca elevada de savieses per a la defensa dels pobles, veuen des de lluny els mals que arriben?».

I en el «Sermó» 89 el bisbe de Torí il·lustra els fidels les seves tasques, servint-se d'una comparança singular entre la funció episcopal i la de les abelles: «Com l'abella», diu, els bisbes «observen la castedat del cos, ofereixen el menjar de la vida celestial, utilitzen l'agulló de la llei. Són purs per a santificar, dolços per a reconfortar, severs per a castigar». D'aquesta manera, sant Màxim descriu la tasca del bisbe en la seva època.

En definitiva, l'anàlisi històrica i literària demostra una consciència cada vegada més gran de la responsabilitat política de l'autoritat eclesiàstica, en un context on estava

substituïnt de fet la civil. És el desenvolupament del ministeri del bisbe en el nord-oest d'Itàlia, a partir d'Eusebi, que «com un monjo», vivia a la seva ciutat de Verceli, fins a Màxim de Torí, que «com un sentinella» es trobava a la roca més elevada de la ciutat.

És evident que el context històric, cultural i social avui és profundament diferent. L'actual context és més aviat el descrit pel meu venerat predecessor, el papa Joan Pau II, en la exhortació postsinodal «Ecclesia in Europa», on ofereix una articulada anàlisi dels desafiaments i dels signes d'esperança per a l'Església a Europa avui (6-22). En tot cas, independentment del canvi de circumstàncies, segueixen sent vàlides les obligacions del creient davant la seva ciutat i la seva pàtria. L'íntima relació entre el «ciutadà

honest» i el «bon cristià» segueix totalment vigent.

Per a concloure, voldria recordar el que diu la constitució pastoral «Gaudium et spes» para aclarir un dels aspectes més importants de la unitat de vida del cristià: la coherència entre la fe i el capteniment, entre Evangeli i cultura. El Concili exhorta els fidels «a complir amb fidelitat els deures temporals, guiats sempre per l'esperit evangèlic. S'equivoquen els cristians que, sota pretext de no tenir aquí ciutat permanent, ja que cerquen la futura, consideren que poden descurar les tasques temporals, sense adonar-se que la pròpia fe els obliga al compliment més perfecte de totes elles segons la vocació personal de cadascun» (n. 43).

Seguint el magisteri de sant Màxim i el de molts altres Pares, fem nostre el

desig del Concili que hagi cada vegada més fidels que vulguin «exercir totes les activitats temporals fent una síntesi vital de l'esforç humà, familiar, professional, científic o tècnic, amb els valors religiosos, sota d'altíssima jerarquia dels quals tot coopera a la glòria de Déu» (ibídem), i d'aquesta manera al bé de la humanitat.

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca-ad/article/audiencia-
benet-xvi-presenta-sant-maxim-bisbe-
de-tori/](https://dev.opusdei.org/ca-ad/article/audiencia-benet-xvi-presenta-sant-maxim-bisbe-de-tori/) (10/08/2025)